

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

ประเด็น 21

การต่อต้านการทุจริต และประพฤติมิชอบ

“ภาครัฐโปร่งใส

สังคมไทยปลอดการทุจริตและการประพฤติมิชอบ”

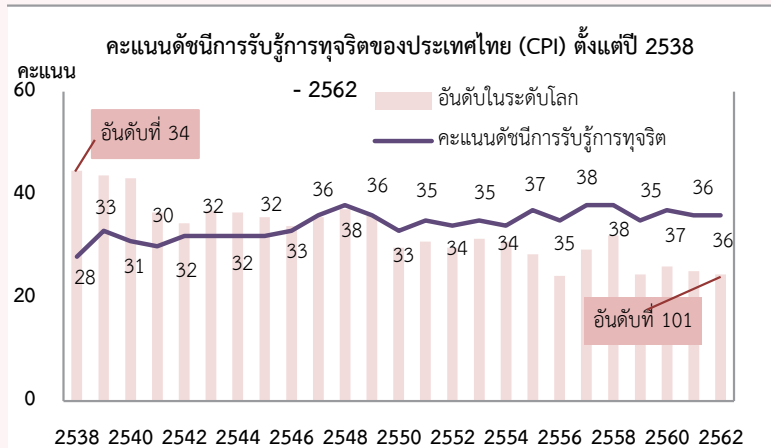
แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (21) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการทำงานของภาครัฐให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกระดับ มีวัฒนธรรมแยกแยะประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมของบุคลากรภาครัฐให้เกิดขึ้น และสร้างจิตสำนึกและค่านิยมให้ทุกภาคส่วนตื่นตัว ละอายต่อการทุจริตประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ มีส่วนร่วมต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยมีเป้าหมายระดับประเด็น คือ **ประเทศไทยปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ**

การประเมินผลลัพธ์การดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

210001

ประเทศไทยปลอดการทุจริตและประพฤติ

มิชอบ โดยพิจารณาดัชนีการรับรู้การทุจริตหรือดัชนีภาพลักษณ์การคอร์รัปชันของประเทศไทย ซึ่งจัดอันดับโดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (TI) ประเทศไทยมีคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตในปี 2562 อยู่ที่ 36 คะแนน คงที่เท่ากับในปี 2561 ทั้งนี้ในการจัดอันดับปรับลดลงจากอันดับที่ 99 เป็นอันดับที่ 101 จากทั้งหมด 180 ประเทศ และในกลุ่มประเทศอาเซียนไทยได้อันดับลดลงจากอันดับที่ 5 ในปี 2561 เป็นอันดับที่ 6 ในปี 2562 ข้อมูลสถานการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มของปัญหาการทุจริตและคอร์รัปชันในประเทศที่ยังไม่ลดลง ซึ่งอาจส่งผลให้ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้ที่อันดับที่ 1 ใน 54 หรือได้คะแนนไม่ต่ำกว่า 50 คะแนนไว้ภายในปี 2565

ที่มา: สรุปข้อมูลจาก Transparency International

ทั้งนี้ ยังคงมีประเด็นท้าทายที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทฯ ได้แก่ (1) การส่งเสริมกลุ่มเป้าหมาย นักการเมือง หน่วยงานภาครัฐ และประชาชน ให้สามารถแยกระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม ปลุกฝังค่านิยม วัฒนธรรม และพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริตแก่เยาวชน สนับสนุนภาคีเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการเฝ้าระวังการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ (2) การให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศ ตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003 (UNCAC 2003) การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของรัฐบาลและการยื่นบัญชีทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่รัฐ (3) การพัฒนากลไกเฉพาะในการพิจารณาคดีการทุจริตและประพฤติมิชอบ และปรับปรุงกฎหมายและกำหนดพันธกรณีที่ต้องดำเนินการระหว่างกันกับเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้เป็นไปอย่างรวดเร็วและถูกต้อง

แผนแม่บทฯ ประเด็น การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประกอบด้วย 2 แผนแม่บทย่อย สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้ (1) *การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ* โดยมุ่งเน้นการปลูกฝังและหล่อหลอมจิตสำนึกและพฤติกรรมยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตผ่านหลักสูตรภาคบังคับตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษาและสร้างวัฒนธรรมพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริตตลอดจนการมีส่วนร่วมต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบของประชาชนทั่วไป ส่งเสริมการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงานของกลุ่มข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ และยกระดับจริยธรรมของนักการเมือง รวมถึงการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี (2) *การปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ* โดยเพิ่มประสิทธิภาพของการปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ ในขั้นตอนการสืบสวน ตรวจสอบเบื้องต้น การดำเนินการทางคดี การยึด/อายัดทรัพย์สินของผู้กระทำผิด การตัดสินลงโทษของผู้กระทำผิด ทั้งทางวินัยและอาญาด้วยความรวดเร็ว และปรับปรุงกฎหมาย ตรากฎหมายเพื่อสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

210101

210102

210201

แผนแม่บทย่อย การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ

เป้าหมาย

ประชาชนมีวัฒนธรรมและ พฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต

210101

ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบมีต้นเหตุของปัญหาเริ่มจากพฤติกรรมของคน ซึ่งการที่คนไทยทุกช่วงวัยมีความตื่นตัว มีวัฒนธรรมและพฤติกรรมที่ต่อต้าน และตระหนักถึงผลกระทบของการทุจริตและประพฤติมิชอบ จะทำให้เกิดการหล่อหลอมเป็นวัฒนธรรมทางสังคมที่ดี ส่งผลให้ประเทศไทยปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบได้ในที่สุด ซึ่งการที่ภาครัฐจะแก้ปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องมีการพัฒนาคนให้มีจริยธรรมและจิตสำนึกและยึดมั่นในคุณธรรม ผ่านการปลูกฝังจิตสำนึกและสร้างพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริตในเด็กและเยาวชน ประชาชนมีค่านิยมวัฒนธรรมไม่ยอมรับการทุจริต ผู้นำหรือผู้บริหารประเทศการทำตนเป็นแบบอย่างด้านความซื่อสัตย์สุจริต และการพัฒนาเครือข่ายและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการตรวจสอบและเฝ้าระวังการดำเนินงานของภาครัฐให้มีการใช้อำนาจอย่างสุจริตและชอบธรรม

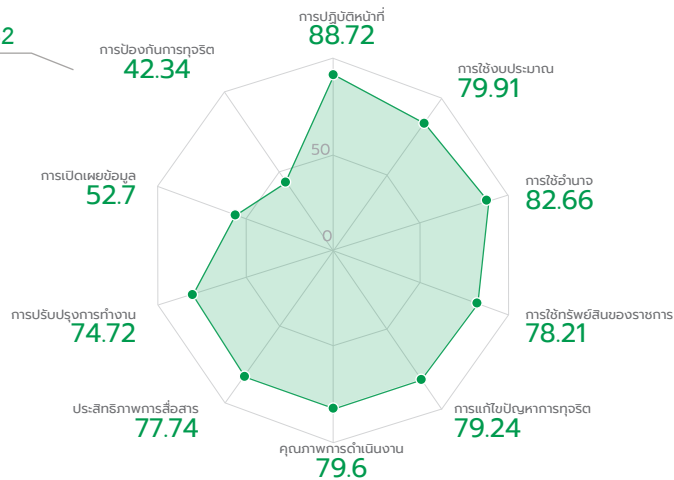

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย การบรรลุเป้าหมายข้างต้นได้พิจารณาจาก (1) ร้อยละของหน่วยงานที่ผ่านเกณฑ์ประเมิน ITA (2) ร้อยละของเด็กและเยาวชนไทยมีพฤติกรรมที่ยึดมั่นความซื่อสัตย์ และ (3) ร้อยละของประชาชนที่มีวัฒนธรรมค่านิยมสุจริต มีทัศนคติและพฤติกรรมในการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ทั้งนี้การประเมินสถานการณ์ในกลุ่มเด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไปไม่เพียงการสำรวจความคิดเห็นประชาชนแต่ละช่วงวัยในเบื้องต้นเท่านั้น จึงได้เทียบเคียงสถานการณ์การบรรลุเป้าหมายจากผลการประเมิน ITA ประจำปีงบประมาณ 2562 พบว่าภาพรวมของประเทศไทยมีผลการประเมินโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 66.73 คะแนน ทั้งนี้ มีจำนวนหน่วยงานที่มีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ (ระดับ 85 คะแนนขึ้นไปจากคะแนนเต็ม 100 คะแนน) จำนวน 970 หน่วยงาน หรือคิดเป็นร้อยละ 11.7 ของหน่วยงานที่เข้าร่วมการประเมินทั้งหมด ซึ่งห่างจากเป้าหมายตามแผนแม่บทฯ ที่กำหนดไว้ให้ร้อยละ 80 ของหน่วยงานภาครัฐต้องมีผลการประเมิน ITA ไม่น้อยกว่า 85 คะแนนภายในปี 2565 และหากพิจารณาในรายละเอียดจากองค์ประกอบการประเมินทั้ง 10 ด้าน พบว่าค่าคะแนนของการป้องกันการทุจริตอยู่ในระดับต่ำสุดเพียง 42.32 คะแนน ซึ่งนับเป็นเรื่องเร่งด่วนที่หน่วยงานเจ้าภาพต้องสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐเห็นความสำคัญและนำข้อมูลไปประกอบการพัฒนาการปฏิบัติงาน และสร้างต้นแบบของการมีวัฒนธรรมและพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต

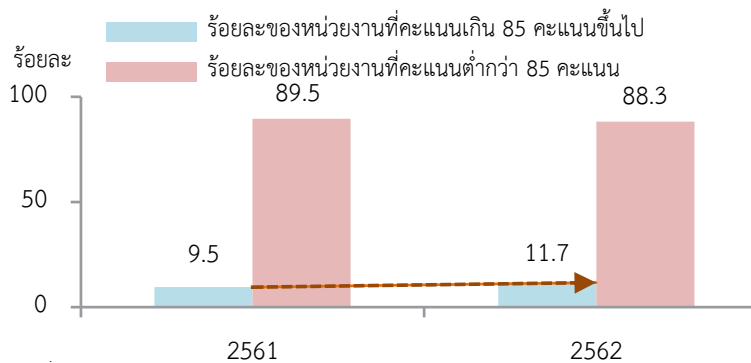

210101

ผลการประเมิน ITA 2562

ผลการประเมิน ITA ของหน่วยงาน

ที่มา: สำนักงาน ป.ป.ช.

การดำเนินงานที่ผ่านมา พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562 ได้ประกาศบังคับใช้เมื่อวันที่ 17 เมษายน 2562 โดยได้กำหนดหลักเกณฑ์การประพฤติปฏิบัติอย่างมีคุณธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ 7 ประการ อันรวมถึงประเด็นเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่ด้วย นอกจากนี้ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 23 มกราคม 2561 เห็นชอบให้หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานให้ความร่วมมือและเข้าร่วมการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 – 2564 โดยใช้แนวทางและเครื่องมือการประเมินตามที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) กำหนดร่วมกับการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

เพื่อสนับสนุนระบบการประเมินดังกล่าว รวมไปถึงให้หัวหน้าส่วนราชการให้ความสำคัญกับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานและนำผลการประเมินไปปรับปรุง พัฒนตนเองด้านคุณธรรมและความโปร่งใสอย่างเคร่งครัด และให้หน่วยงานกำกับดูแลส่วนราชการพิจารณาผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานไปประกอบการประเมินผล การปฏิบัติราชการของหน่วยงานในขอบเขตความรับผิดชอบ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวถือว่าเป็นการดำเนินการในระดับนโยบายที่ช่วยสนับสนุนกลุ่มเป้าหมาย เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานภาครัฐให้มีจิตสำนึกแห่งความสุจริต มีวัฒนธรรมและพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต และเป็นต้นแบบในการปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ของประชาชนได้อย่างชัดเจน

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การสร้างวัฒนธรรมให้ประชาชนมีความซื่อสัตย์สุจริต มีความท้าทายที่สำคัญ คือ การสร้างวินัยขั้นพื้นฐานและจิตสำนึกที่ดีตั้งแต่ในปฐมวัย รวมทั้งการสร้างแบบอย่างที่ดีของคนและหน่วยงานภาครัฐในสังคม เพื่อให้เกิดการส่งเสริมและปลูกฝังค่านิยมที่ดี การแยกระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวมที่ถูกต้องได้อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย หน่วยงานเจ้าภาพควรส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มเป้าหมายและหน่วยงานภาครัฐเกี่ยวกับการดำเนินโครงการปรับฐานความคิดให้สามารถแยกระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม และปลูกฝังค่านิยม วัฒนธรรมและพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริตให้เกิดผลในวงกว้าง รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดภาคีเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อเป็นการเฝ้าระวังการทุจริตในภาครัฐมากขึ้น ผ่านโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายเพื่อต่อต้านการทุจริต อาทิ โครงการจิตพอเพียงต้านทุจริต (STRONG) โครงการหมู่บ้านซื่อสะอาด เป็นต้น ตลอดจนส่งเสริมสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาให้ปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริตในกลุ่มเด็กและเยาวชน รวมทั้งการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนด้านทุจริตทั้งในและนอกระบบ เช่น สนับสนุนโครงการพัฒนาและขับเคลื่อนและกำกับติดตามหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาสู่ระบบการศึกษาทุกระดับ โดยพัฒนาฝึกอบรมบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นแบบอย่างที่ดี มีความต่อเนื่องครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีแก่เยาวชน รวมถึงปรับแนวทางการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ให้มุ่งเน้นให้เกิดผลในทางปฏิบัติ เพื่อปลูกฝังวัฒนธรรมและค่านิยมการทำงานที่มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต และเกิดการต่อต้านการทุจริตขึ้นในระบบราชการไทย

แผนแม่บทย่อย ด้านการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ

เป้าหมาย

210102

คดียุติธรรมและประพฤติมิชอบลดลง

คดียุติธรรมและประพฤติมิชอบเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าคนในสังคมไทยยังมีพฤติกรรมทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งหากคดีที่เกี่ยวข้องกับทุจริตและประพฤติมิชอบลดลง ไม่ว่าจะมีความเสียหายจากกระบวนการทางกฎหมายมีความเข้มแข็งมากขึ้น หรือมีการกระทำที่เป็นการทุจริตและประพฤติมิชอบลดลง จะส่งผลให้ประเทศไทยมีการลดการทุจริตและประพฤติมิชอบมากขึ้น ดังนั้น การพัฒนาระบบเพื่อลดจำนวนคดียุติธรรมและประพฤติมิชอบในหน่วยงานภาครัฐ ผ่านการสร้างนวัตกรรมการต่อต้านการทุจริตอย่างต่อเนื่อง การมีมาตรการหรือระบบแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงจากการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ การปรับระบบงานและโครงสร้างองค์กรที่เอื้อต่อการลดการใช้ดุลยพินิจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้อย่างเป็นรูปธรรม

สถิติผลการดำเนินการด้านปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของสำนักงาน ป.ป.ช.

ปีงบประมาณ พ.ศ.	แสวงหาข้อเท็จจริงฯ/ตรวจสอบเบื้องต้น				ไต่สวนข้อเท็จจริง			
	ยกมา	รับ	เสร็จ	คงเหลือ	ยกมา	รับ	เสร็จ	คงเหลือ
2557	6,988	3,117	2,483	7,622	1,652	507	152	2,000
2558	7,622	3,051	1,863	8,810	2,000	504	261	2,243
2559	8,810	5,382	2,585	11,607	2,243	538	363	2,418
2560	11,607	4,896	3,933	12,570	2,418	841	406	2,853
2561	12,570	4,622	3,784	13,408	2,853	533	562	2,824
2562	13,408	3,285	5,418	11,275	2,824	726	422	3,128

ที่มา: สำนักบริหารงานกลาง สำนักงาน ป.ป.ช. (ข้อมูลอย่างไม่เป็นทางการ ณ วันที่ 28 มกราคม 2563)

สถานการณ์การบรรลุปเป้าหมาย การบรรลุปเป้าหมายข้างต้น พิจารณาจาก (1) จำนวนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบในภาพรวม (2) จำนวนข้อร้องเรียนเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ถูกชี้มูลเรื่องวินัย (3) จำนวนข้อร้องเรียนเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ถูกชี้มูลว่ากระทำความผิด และ (4) จำนวนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบที่เกี่ยวข้องกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งสามารถสะท้อนจากข้อมูลสถิติการแสวงหาและการไต่สวนข้อเท็จจริงโดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) พบว่าจำนวนคดีเรื่องร้องเรียนและกล่าวหาที่รับมาดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงเบื้องต้น ในปี 2562 มีจำนวนลดลงจากปี 2561 แต่หากพิจารณาแนวโน้มย้อนหลังในช่วงปี 2557 – 2561 แล้ว พบว่ายังมีทิศทางเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง โดยเรื่องที่มีการร้องเรียนสูงสุด คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจโดยมิชอบ การจ่ายเงินงบประมาณอย่างมีนัยแอบแฝง เรื่องรับสินบนและเรื่องบุกรุกป่า ตามลำดับ

ดังนั้น จากสถานการณ์ข้อมูลข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่าปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบในช่วงที่ผ่านมายังคงมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น และส่งผลกระทบต่อความท้าทายอย่างมากในการบรรลุปเป้าหมายที่กำหนดไว้ให้จำนวนคดีลดลงร้อยละ 10 ภายในปี 2565

การดำเนินงานที่ผ่านมา ได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ.2560-2564) โดยมีเป้าหมายเพื่อลดการทุจริตให้น้อยลงด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพระบบงานป้องกันการทุจริต สร้างกลไกการป้องกันเพื่อยับยั้งการทุจริตและประพฤติมิชอบและพัฒนาวัฒนธรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการแก้ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ การพัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์ของบุคลากรในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ อีกทั้งมีการจัดทำอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003 ที่ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคี ทำให้เกิดการปรับปรุงและปรับใช้กระบวนการงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่มีอยู่แล้วให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาฯ โดยเฉพาะนโยบายและแนวปฏิบัติเชิงป้องกันเพื่อต่อต้านการทุจริตระหว่างองค์กรระหว่างประเทศและระดับประเทศ การสร้างแนวทางการป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างและการจัดการคลังของรัฐ โดยปรับแก้กฎ ระเบียบ วิธีการจัดซื้อจัดจ้างให้ทันต่อการทุจริตและสร้างมาตรฐานในการดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตในภาคเอกชน (ให้สินบน) ให้มากขึ้น และการพัฒนาและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เกี่ยวกับการทุจริตระหว่างหน่วยงานและองค์กรระหว่างประเทศให้มากขึ้น

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุปเป้าหมาย การพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการทุจริตและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศยังไม่เพียงพอต่อการรับมือกับพลวัตรรูปแบบการทุจริต โดยเฉพาะการทุจริตเชิงนโยบายที่มักเกิดจากการใช้ช่องว่างทางกฎหมายเข้าแสวงหาประโยชน์ส่วนตน ทำให้ยังไม่สามารถลดจำนวนคดีทุจริตในระดับนโยบายตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ในการปรับปรุงประมวลจริยธรรม กฎหมาย กฎระเบียบเกี่ยวกับจริยธรรม คุณธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการสร้างระบบคุณธรรมในการแต่งตั้งผู้บริหารระดับสูง และการบังคับใช้มาตรการและเครื่องมือการป้องกันการทุจริตให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ต้องอาศัยเวลาในการดำเนินการและให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน อีกทั้งยังมีความท้าทายของการบูรณาการทำงานร่วมกัน การนำและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบระหว่างหน่วยงาน

210102

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ในระยะต่อไปควรมุ่งให้ความสำคัญกับ (1) การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการรวบรวมและเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริต โดยเฉพาะคดีทุจริตที่มีนัยสำคัญ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันในสังคม เช่น โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศพื้นฐานเพื่อเพิ่มศักยภาพในการประมวลข้อมูลตามกรอบการดำเนินการของภาครัฐ โครงการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรื่องร้องทุกข์ ร้องเรียน เป็นต้น (2) พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศ ตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003 (UNCAC 2003) เช่น โครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสืบหาและกำกับการเคลื่อนย้ายทุนข้ามแดน เป็นต้น (3) ปรับปรุงกฎระเบียบวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง รวมทั้งสร้างรูปแบบการตรวจสอบบัญชีให้ทันต่อสถานการณ์การทุจริตทุกรูปแบบ เพื่อป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างและการจัดการคลังของรัฐและเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้มีความรวดเร็วและถูกต้องยิ่งขึ้น เช่น โครงการปรับปรุงกฎระเบียบและกลไกเพื่ออำนวยความสะดวกในการเชื่อมโยงข้อมูลคดีทุจริตระหว่างหน่วยงานและพัฒนากระบวนการสอบทานความถูกต้องของข้อมูลร่วมกัน โครงการพัฒนากลไกการตรวจสอบหรือติดตามเฝ้าระวังการทุจริตเชิงนโยบายแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานในทุกขั้นตอน โครงการที่ส่งเสริมให้ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมตรวจสอบการทุจริตร่วมกับหน่วยงานรัฐ เป็นต้น (4) การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของรัฐและการยื่นบัญชีทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อให้เกิดกลไกการตรวจสอบทั้งระบบและสามารถช่วยลดคดีการทุจริตและประพฤติมิชอบลงได้

แผนแม่บทย่อย การปราบปรามการทุจริต

เป้าหมาย

การดำเนินคดีทุจริตมีความรวดเร็ว
เป็นธรรม โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ

210201

กระบวนการและกลไกที่เกี่ยวข้องในการปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบที่ได้รับการปรับปรุงและพัฒนาให้สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จะทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับการดำเนินคดีและลงโทษได้อย่างรวดเร็วและเป็นรูปธรรม นำไปสู่สังคมที่เกรงต่อการทุจริตและประพฤติมิชอบ ทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบได้ต่อไป จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเน้นการปรับปรุงกระบวนการและกลไกที่เกี่ยวข้องในการปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบให้การดำเนินคดีทุจริตมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ผ่านการนำระบบดิจิทัลมาใช้ในการบวนการทำงานด้านการปราบปรามการทุจริตให้เทียบเท่ามาตรฐานสากล การบูรณาการฐานข้อมูลและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เข้าถึงง่ายและใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การปรับปรุงพัฒนาระบบและกลไกในการสืบสวน ปราบปรามให้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ การปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินงานที่ล่าช้าของหน่วยงานด้านการปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบให้มีความรวดเร็วและกระชับ เห็นผล การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานและองค์กรต่อต้านการทุจริตในระดับต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งการพัฒนาองค์ความรู้ให้กับบุคลากรด้านการปราบปรามการทุจริตได้รับการพัฒนาสมรรถนะให้รอบรู้และเท่าทันพลวัตการทุจริต

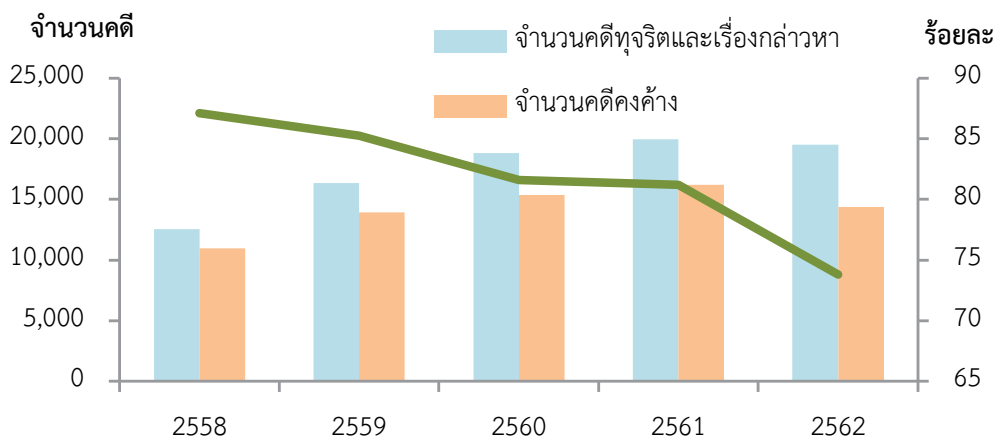

210201

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ได้พิจารณาจากจำนวนคดีที่ต้องขอขยายระยะเวลาเกินกว่ากรอบเวลาปกติที่กฎหมายกำหนด และจำนวนคดีอาญาที่หน่วยงานไต่สวนคดีทุจริตถูกฟ้องกลับ โดยสะท้อนผ่านข้อมูลดำเนินคดีที่แล้วเสร็จของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) พบว่า ในปี 2562 ได้ดำเนินคดีทุจริตและเรื่องกล่าวหาจำนวน 19,517 คดี โดยสามารถดำเนินการแล้วเสร็จจำนวน 5,114 คดี คิดเป็นร้อยละ 26.20 คงค้างจำนวนทั้งสิ้น 14,403 คดี หรือคิดเป็นร้อยละ 73.80 ซึ่งจากสัดส่วนดังกล่าวเมื่อเทียบกับเป้าหมายในระยะแรก (ภายในปี 2565) ที่กำหนดให้การดำเนินคดีที่จำเป็นต้องขอขยายเวลามีระดับไม่เกินร้อยละ 25 ทำให้เห็นว่า ในขั้นตอนกระบวนการพิจารณาคดียังคงมีความล่าช้า และมีจำนวนคดีคงค้างสะสมเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้การดำเนินการปราบปรามการทุจริตตลอดกระบวนการจนถึงการลงโทษผู้กระทำความผิดอาจยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ภายในปี 2565 ได้

การดำเนินงานที่ผ่านมา ได้มีการกำหนดนโยบายในการแก้ปัญหาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างจริงจัง ทำให้มีคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเข้าสู่ศาลมากขึ้น และได้ดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงกลไกและกระบวนการปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบให้เป็นไปในลักษณะเชิงรุก โดยได้มีการจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ในปี 2559 เพื่อทำหน้าที่ให้การอำนวยความสะดวกในคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นการเฉพาะ ส่งผลให้การพิจารณาคดีรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยได้มีการเร่งพิจารณาคดีที่ได้รับโอนมาจากศาลอื่นและเป็นผู้รับใหม่ โดยมีคำพิพากษาแล้วกว่าร้อยละ 65 ของคดีอาญาที่รับพิจารณาทั้งหมด นอกจากนี้ ยังได้มีการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานปราบปรามการทุจริตของไทยกับหน่วยงานในต่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการสืบหาและกำกับการดำเนินคดีทุจริตข้ามแดน ซึ่งเป็นพันธกรณีหนึ่งตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003 เพื่อพัฒนากลไกและรูปแบบการป้องกันและต่อต้านการทุจริตให้มีประสิทธิภาพและทันต่อสถานการณ์การทุจริตทุกรูปแบบ

การดำเนินงานด้านการปราบปรามการทุจริตของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ที่มา: สำนักบริหารงานกลาง สำนักงาน ป.ป.ช

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมาย คดีทุจริตที่มีลักษณะพิเศษ หรือเป็นคดีที่มีความยุ่งยากซับซ้อนหรือมีเรื่องของอิทธิพลเข้ามาเกี่ยวข้อง ต้องอาศัยการรับมือกับปัญหาการทุจริต ซึ่งจำเป็นต้องพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือจากทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งพัฒนาองค์ความรู้และความสามารถของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน โดยเฉพาะองค์ความรู้ด้านกฎหมายให้มีความรู้ให้เท่าทันต่อรูปแบบและพลวัตการทุจริต ค้นหาทักษะวิธีการสืบสวนและกำกับการดำเนินคดีที่เหมาะสมและเน้นการใช้ไปใช้งานได้จริง

ข้อเสนอแนะในการบรรลุเป้าหมาย ควรเร่งการสร้างความพร้อมของการพัฒนาระบบ ได้แก่ การพัฒนากลไกเฉพาะในการพิจารณาคดีการทุจริตและประพฤติมิชอบ และปรับปรุงกฎหมายและกำหนดพันธกรณีที่ต้องดำเนินการระหว่างกันกับเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้การดำเนินการของระบบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีโครงการกิจกรรม หรือมาตรการในการยกระดับคุณธรรมและจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ทุกระดับให้ยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลปฏิบัติหน้าที่อย่างมีคุณธรรม มีจิตสำนึกสาธารณะและยึดหลักนิติธรรม นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการรวบรวมและเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริต โดยเฉพาะคดีทุจริตที่มีนัยสำคัญ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันในสังคม เช่น โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศพื้นฐานเพื่อเพิ่มศักยภาพในการติดตามกระบวนการดำเนินการคดีการทุจริตและอายุความของคดี โครงการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานในการประเมินประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการพิจารณาคดีการทุจริตโดยเฉพาะการทุจริตในระดับระหว่างประเทศ เป็นต้น รวมทั้งควรสนับสนุนโครงการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศ ตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003 (UNCAC 2003) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และเรียนรู้วิธีการสืบสวนและการกำกับดำเนินคดีที่ทันสมัยเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย